

STANJE U ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA OSNOVNIH ŠKOLA U SPLITSKO – DALMATINSKOJ ŽUPANIJI 2009. GODINE

Uvod

U lipnju mjesecu 2009. g. provedena je anketa u svim osnovnim školama u Splitsko-dalmatinskoj županiji kako bi se dobio uvid u stanje školskih knjižnica u školskoj godini 2008./2009. Anketom su bile obuhvaćene 92 matične škole, ali ne i 148 je podružnih škola.

Potpune podatke za školsku knjižnicu dostavila je 81 škola. Knjižnice koje nisu dostavile najnovije tražene podatke, uvrštene su u obradu, ali bez podatka o nabavi i vrijednosti nabave te broju učenika, nastavnika i razrednih odjela.

Prostor i oprema

Osnovne škole imaju ukupno 4.330 m² što bi za 83 škole iznosilo prosječno 52 m². Manju površinu od prosjeka imaju 44 škole ili 48 % knjižnica. Svjesni važnosti i potrebe u školskim knjižnicama porastao je broj čitaonička mjesta kojih je sada 1032 ili prosječno 13 po školi. Kao u prethodnom slučaju i ovdje 46 knjižnica ima manje od prosjeka, a čak 11 školskih knjižnica toliko su male da nemaju niti 1 čitaoničko mjesto. Mali broj knjižnica opremljen je tipskom i standardnom opremom koja omogućava slobodan i nesmetan pristup građi. Većina ih građu drži u ostakljenim ormarima ili visokim zidnim policama. Stoga svega 20 knjižnica udovoljava standardnom opremom, 14 ih je po standardu, ali nezadovoljavajuće, a najviše ih je ispod standarda i veličinom prostora i opreme.

U knjižnicama je ukupno 156 računala što znači da knjižnice u prosjeku imaju 1,8 računala, a bez računala je 5 knjižnica. Pristup internetu ima 69 knjižnica. Program za knjižnično poslovanje ima 39 knjižnice: 17 METEL; 17 KIT-LIB; 5 vlastiti program u Excellu. Dakle 42% knjižnica koristi neki od programa za knjižnično poslovanje. S obzirom na veliki broj računala u knjižnicama, dade se zaključiti da su knjižnice osigurale potrebnu infrastrukturu za implementaciju programa, ali ne postojanje jedinstvene programske podrške velika je kočnica daljnjoj informatizaciji poslovanja školskih knjižnica.

Knjižnična građa

U školskim knjižnicama nalazi se 441.823 knjige, što je u prosjeku 10,9 knjiga po učeniku. Gledajući stvari kroz prizmu prosjeka izlazi da su knjižnice dostigle potrebni standard i da zadovoljavaju učeničke potrebe za knjigom. No, pristupimo li problemu selektivno, ustanovit ćemo sljedeće: 18 velikih i većih škola su ispod tog prosjeka; devet velikih škola ima u prosjeku 5,5 knjiga po učeniku, a 10-ak malih škola višestruko premašuju broj knjiga - imaju i po 30-40 knjiga po učeniku.

U knjižnicama je još uvijek veliki broj knjiga koje su zastarjele i dotrajale i koje usprkos provedenim revizijama nisu otpisane. Najmanje je aktualne građe, što se vidi i iz podataka o nabavi. U šk. godini 2008./ 2009. škole su nabavile ukupno 14.993 sv. knjiga ili prosječno : 0,37 knjiga po učeniku ili 205,5 knjiga po školi. Koliko je to ispod standarda nije potrebno posebno naglašavati.

Periodika je zastupljena u školama, u prosjeku se nabavlja 13 časopisa po školi. Više je stručnih časopisa za nastavnike, manje je za učenike.

Za razliku od prethodnih godina, povećao se broj jedinica elektroničke građe koje ima 7.340; prosječno 79 po školi. U 2009. godini nabava je bila skromna: svega su 44 škole nabavile 995 jedinica.

Za nabavu knjižnične građe utrošeno je ukupno: 758.515,00 kuna; prosječno po školi 8244,00 kuna.

Knjižničari

Sve škole imaju knjižničara. Na poslovima u knjižnicama radi 95 djelatnika. 74 imaju VSS, 20 VŠS i 1 je sa SSS. Diplomiranih knjižničara je 45 (47 %), knjižničara 8 (8,4 %). Ostali su bez stručnih kvalifikacija, a među njima je 6 djelatnika upisanih na dopunski studij knjižničarstva u Zadru.

U punom radnom vremenu je 58 djelatnika, 33 su na pola radnog vremena, a 4 imaju manje od pola.

Zaključak:

U odnosu na prethodne godine, situacija se neznatno promijenila. Stanje je nešto bolje, ali suštinske promjene nisu značajnije. Školske knjižnice još uvijek imaju brojne probleme, počevši od prostora, opreme, sredstava za rad, do niske stručne razine zaposlenih. Školski se knjižničari dosta iscrpljuju nizom poslova koje ne bi trebali raditi. Dosta je nerazumijevanja i nepoznavanja knjižničarstva, ali i inertnosti samih knjižničara da takvo stanje promijene.

U Splitu, 15.07. 2009.

Vesna Mihanović